

КРИТЕРИИ

за изготвяне списък на предприятията от българската отбранителна промишленост

1. НЕОБХОДИМОСТ, ОСНОВНА ЦЕЛ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Необходимост:

В съответствие със своите компетенции Междуведомственият съвет по ВПК и МГС към министерския съвет и министерствата в състава му: на отбраната, на икономиката, енергетиката и туризма и на вътрешните работи и структурните подразделения в тях осъществяват взаимодействие с търговските дружества, институтите и организациите по различни аспекти на производството на продукцията, предназначена за въоръжените сили и сигурността в страната и чужбина, свързани с:

- комплексна координация на отбранително-промишлените дейности;
- възлагане на задачи по изследванията и разработката на продукти и технологии свързани с отбраната и сигурността;
- разрешаване, сертифициране и контрол на производството на отделни видове продукти и системи и на предприятията, като цяло;
- организация на доставки и възлагане на задачи за изпълнение на военновременни планове;
- проучвания във връзка с производството и реализацията на отбранителна продукция и поддържане на база данни;
- подготовка и координация участието на търговски дружества, институти и организации в проекти, програми, търгове и процедури за проучвания, разработка, производство и доставка на продукти и системи за органите и организациите на НАТО и Европейската агенция за отбрана (ЕАО) и в двустранното сътрудничество в тази област.

При изпълнението на посочените задължения отделните ведомства взаимодействат с различни, често повтарящи се адресати на приблизително еднакъв по обхват списък от предприятия и организации, най-общо третиран като „военнопромишлен комплекс“, „отбранителна промишленост“, „водещи производители на оръжия и боеприпаси“, „изпълнението на задачи по ОМП – част отбранителна промишленост“. Изходен документ за формирането на посочените по-горе отделни данни за предприятията във ведомствата е бил списък, утвърден с решението за реструктуриране, приватизация и държавно участие в отбранителната промишленост, одобрено от министерския съвет с протокол 13, т. 31 от 30.03.1998 г.

В процеса на задълбочаваща се интеграция по въоръженията в НАТО и ЕАО и оптимизиране и консолидация на ресурсите за разработка, технологични възможности и производство се осъществява периодично представяне на обхвата и собствения потенциал на отбранителните промишлености на страните-членки, на базата на общо разбиране за критериите и прилагането на хармонизирани списъци с продуктово-технологична насоченост и утвърдени приоритетни направления, за създаване и поддържане на способности за отбрана и сигурност.

Приемането на критерии ще допринесе за реализацията на Стратегията за развитие на българската отбранителна технологична и индустриална база (БОТИБ).

Основна цел:

Определяне на критерии, на които следва да отговарят предприятията и организациите от отбранителната промишленост. Изготвяне, поддържане и актуализиране на данни за организациите, институтите и търговските дружества, чийто възможности и потенциал формират БОТИБ.

С определянето на критериите и създаването на единен списък ще се постигне по-добра координация при осъществяването на политиката и изпълнението на отговорностите и конкретните задачи в производството на отбранителни продукти и предоставяне на услуги в областта на сигурността и отбраната.

Определения:

„Отбранителна промишленост“ - предприятия, създаващи промишлени продукти или предоставящи системно организирани услуги, пряко или косвено използвани за нуждите на сигурността и отбраната на страната, колективната отбрана или предназначени за реализация на международните пазари.

"Отбранителен продукт" – изделие, технология или системно организирана услуга, с пряко предназначение за сигурността и отбраната, притежаващи възможности за използване, самостоятелно или в система, от други изделия и/или услуги за нуждите на сигурността и отбраната, които са в обхвата на:

а) списъкът на свързаните със сигурността и отбраната продукти – приложение към директива 2009/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета на ЕС;

б) продукти и услуги, осигуряващи създаването и поддържането на конкретни отбранителни способности на въоръжените сили и другите сили от системата за национална сигурност на Република България;

в) приоритетни направления за създаване на нови отбранителни способности (продукти) на страните-членки на Организацията на Северно атлантическия договор (НАТО) и ЕАО, в който процес Република България участва, чрез отделни предприятия и организации.

„Предприятия“ - търговските дружества и търговци по смисъла на Търговския закон.

„Организации“ - юридически лица регистрирани по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

2. КРИТЕРИИ И ПОДКРИТЕРИИ

Групи критерии:

С първата група критерии и подкритерии към тях се определят **общи изисквания за правния статус** на предприятията и организациите и наличието на **конкретни разрешения и сертификати** за осъществяването на дейности по производството на видовете отбранителни продукти, определени във втора група критерии.

С втората група критерии и подкритерии към тях се **определят продуктите рамки**, в които се осъществяват дейностите по производството на един или повече видове отбранителни продукти, което е признак за принадлежност на производителите им към отбранителната промишленост.

С третата група критерии и подкритерии към тях се характеризира **потенциала и действителните възможности** на предприятията и организациите за осъществяване на дейности по производството на отбранителни продукти.

За определяне принадлежността на предприятията и организациите към отбранителната промишленост се прилагат конкретните изисквания или параметри по отделните критерии, определени като подкритерии. Подкритериите могат да се прилагат като задължителни (безалтернативно) и алтернативни. Два или повече от подкритериите могат да имат едновременно задължително (кумулятивно) действие в процеса на определяне на предприятията и организациите.

Група I. Критерии и подкритерии от правен и режимен характер

1. Правна характеристика и правен статус на предприятията и организациите:

1.1. Наличие на актуална регистрация на територията на РБългария, съгласно действащото законодателство, в т.ч.:

- като търговски дружества и търговци по смисъла на Търговския закон;
- като юридическите лица регистрирани по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

1.2. Липса на открита процедура по несъстоятелност/ликвидация;

Изисква се задължително съответствие по т.1

2. Правно утвърден предмет на дейност, свързан с конкретна фаза от жизнения цикъл на отбранителните продукти, в т.ч.:

2.1. Научноизследователска дейност, проектиране, разработване и внедряване на продукти, дефинирани в група II;

2.2. Производство и/или услуги (ремонт, модернизация, поддръжка, утилизация) на продукти, дефинирани в група II.

Изисква се задължително съответствие на един от посочените подкритерии в т.2

3. Наличие на документи, удостоверяващи необходимите обстоятелства за производство на отбранителни продукти, като:

3.1. разрешения за производство на отбранителни продукти в обхвата на група I, когато това се изисква със Закон и/или нормативен акт;

3.2. права на интелектуална и индустриална собственост на произвежданите отбранителни продукти;

3.3. сертификати за внедрена и функционираща система за управление на качеството спрямо модел-стандарт и/или сертификат за съответния продукт;

3.4. регистрация в Кодификационната система на НАТО.

Съответствието на подкритерии 3.1, 3.2 и 3.3 следва да е **задължително** за производителите на оръжия и боеприпаси и съответно извършващите ремонтни дейности на тези продукти.

Предприятията производители и такива, осъществяващи услуги свързани с отбранителни продукти, различни от 3.1, следва да съответстват **задължително** на подкритериите 3.2 и 3.3.

Група II. Критерии и подкритерии, свързани с определяне вида на продуктите и услугите, характеризиращи отбранителното промишлено производство

1. Критерии, произтичащи от прилагането на хармонизирани в рамките на ЕС и ЕАО и приети в национален мащаб списъци на отбранителните продукти.

1.1 Списък на свързаните с отбраната продукти – приложение към директива 2009/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета на ЕС;

1.2 Списък на оръжията, приет с Постановление № 289 на МС от 3.12.2009 г., съгласно чл.2 (1) от Закона за експортния контрол на оръжия и изделия и технологии с двойна употреба - хармонизиран с директива 2009/43/ЕО и в тази разновидност на продуктите и услугите се осъществява, както контрола върху износа, вноса, трансфера им, така и за целите на европейското и трансатлантическо отбранително-индустриално сътрудничество.

1.3 Списък на отбранителни продукти, използвани за нуждите на въоръжените сили в системата на национална сигурност и отбрана на Република България, които отговарят на специфични национални нормативни изисквания.

2. Критерии, произтичащи от утвърдените приоритетни дългосрочни отбранителни способности на НАТО и приоритетни способности (отбранителни продукти и системи) на ЕАО.

Група III. Критерии и подкритерии, свързани с икономическия и производствен потенциал на предприятията и организацияте

А. Икономически и производствен потенциал

1. Наличие на технологични възможности за извършване на една или повече от дейностите по т.2 от Група I.

2. Наличие на квалифициран персонал за извършване на една или повече от дейностите по т.2 от Група I.

3. Място на предприятията и организацияте във фазите на жизнения цикъл на изделията и в снабдителната верига (доставчици и поддоставчици на отбранителни продукти):

3.1. изследване, проектиране и разработка на продукти и технологии, изработка на прототипи;

3.2. производство и ремонт на крайни изделия;

3.3. производство на материали, комплектоващи и резервни части.

4. Разработваните и произвеждани продукти и предлаганите услуги (3.1, 3.2) в значителна степен задоволяват потребностите на страната от определен вид отбранителни продукти.

5. Разработваните и произвеждани продукти и предлаганите услуги (3.1, 3.2) осигуряват не по-малко от 50 % от доходите (приходите) от продажби на собствени продукти на предприятията.

6. Разработваните и произвеждани продукти, системи и предлаганите услуги са предназначени за един или повече от изброените потребители: отбраната на страната, НАТО, ЕАО и отделни държави.

7. Предприятията изпълняват военновременни задачи и/или съхраняват военновременни запаси, съгласно държавния военновременен план.

Б. Групиране на предприятията и организациите в резултат на приложението на критериите по А.

Първа група

В тази група биха попаднали предприятия и организации, които:

- съответстват на задължителните подкритерии от група I;
- предлагат продукти и услуги, съответстващи на подкритериите (позициите) от група II;
- на подкритериите от група III А, съответстват **задължително**: на тт.1 и 2; на един от подкритериите от т.3 и на тт.5 и 6.

Предприятията и организациите, които отговарят на посочените условия, осъществяват основните дейности в цикъла: изследване – внедряване – производство – текущи и военновременни доставки – принос към отбранителните способности на съюзници – принос (над 80 %) за експортната реализация на българската отбранителна промишленост.

Предприятията от тази група, показващи съответствие и на т. 4 са производителите на въоръжение, както и извършващите услуги за Въоръжените сили и другите сили от системата за национална сигурност.

Втора група

В тази група биха попаднали предприятия и организации, които:

- съответстват на задължителните подкритерии от група I;
- предлагат продукти и услуги, съответстващи на подкритериите (позициите) от група II;
- на подкритериите от група III А, съответстват **задължително**: на тт.1 и 2; минимум на един от подкритериите от т.3.

Предприятията от тази група са преди всичко поддоставчици на производителите на завършени отбранителни продукти. **Те следва също да намерят място в обхвата на отбранителната промишленост, а потенциалът им да се счита и за потенциал на БОТИБ**, тъй като те доставят на крайните производители необходими за производството им материали, компоненти, възли, детайли и услуги. Освен като поддоставчици на предприятията от Първа група, те могат да участват в изпълнението и на приоритетни теми, проекти и програми на ЕС и НАТО, както и да участват в европейската снабдителна верига, в интерес на сигурността и отбраната. Голяма част от тези предприятия принадлежат на групата „малки и средни предприятия“ (МСП). За да подпомогне МСП в откриването и използването на пазарни възможности, ЕАО разработи Кодекс на най-добрите практики във веригата на доставки (КНПВД) и „е-портал“, като допълнение към Етичния кодекс относно обществените поръчки. Комисията на европейските общности следи изпълнението на КНПВД на ЕАО.

Чрез така определените групи от предприятия и организации ще се създаде възможност и за прецизно определяне на браншовите организации, в които те членуват и ще се създадат предпоставки за пълноценно партньорство между компетентните

държавни органи и индустрията, по подобие на инициативата за партньорство „Правителство – индустрия“ (НАТО) и в съответствие с практиките в ЕС и ЕАО за избор на браншови секторни представители, с които се обсъждат важни документи за европейската отбранителна технологична и индустриална база (EDTIB) и се формират съвместни целеви групи за консултации при изработването и прилагането им.

На този етап повечето от предприятията и организациите в Първа група членуват в Сдружение „Българска отбранителна индустрия“, която е един от инициаторите и участниците в подготовката на проекта на Стратегия за развитие БОТИБ. Перспективни партньори са и асоциациите, в които членуват някои от фирмите, специализирани в интеграцията на системи за комуникация и управление и ИТ сектора, работили по проекти на министерство на отбраната, регистрирани за участие в базата данни на българските организации за участие в международни процедури и търгове на НАТО.

Браншовите организации не са част от българската отбранителна промишленост, като такива, но те представляват предприятията и организациите от сектора, в диалога и партньорството с институциите.